

Valentina Ganeva-Raičeva (*Valentina Ganeva-Raicheva*) iepazīstināja ar mūsu Jāņu tradīcijai itin līdzīgiem vasaras saulgriežu svētkiem 24. jūnijā (*Еньовден*), kas arī bulgāriem bijuši tikpat svarīgi kā Ziemassvētki vai Sv. Georgija (Jura) diena. Tradīcija saglabājusies pārsvarā Bulgārijas dienvidaustrumu daļā, un pakāpeniski šo svētku motīvi atkal tiek visai plaši izmantoti, sevišķi saistībā ar ekoloģiju, dabas dziedniecību. 2014. gadā šie svētki iekļauti arī Bulgārijas NKM nacionālajā reģistrā.

Noslēgumā LU bibliotēkas direktore I. Gudakovskas kundze iepazīstināja bulgāru pētnieces un viesus no “Gaismas pils”, kur tagad atrodas Latviešu folkloras krātuve, ar renovētajām bibliotēkas telpām.

Lilita Vanaga

SEMINĀRS LĪNEBURGĀ “PILSĒTAS DZĪVE BALTIJĀ 19. GADSIMTĀ”

No 7. līdz 9. novembrim Karla Širrena (*Schirren*) biedrība rīkoja ikgadējo, šoreiz 26. Baltijas semināru, kas bija veltīts Baltijas pilsētām 19. gadsimtā. Tas norisinājās vienā no senākajiem Līneburgas vecpilsētas namiem, kas saglabājies no 15. gadsimta un kurā darbojas biedrība.

Lasījumu daļu sāka Herdera institūta Marburgā līdzstrādniece Doroteja Gēce (*Goeze*), kas iepazīstināja ar Herdera institūtā pieejamajiem materiāliem par Baltijas pilsētu vēsturi, īpašu uzsvāru liekot uz Kurzemes dvēseļu revīziju datiem, kuri atšķirībā no citiem oriģinālos nav saglabājušies. Daudzi Rīgas un Tallinas pilsētu arhīvu materiāli Marburgā pieejami kopiju veidā. Otrs referents no Marburgas Pēters Versters (*Wörster*) stāstīja par pilsētas vēstures pētniecības iespējām caur konkrētas skolas vēsturi, par piemēru ņemot Rīgas liceju, kas 19. gadsimtā atradās pretī Rīgas pilij un bija pārdēvēts par guberņas ģimnāziju, bet pēc pārcelšanas uz Nikolaja (tag. K. Valdemāra) ielu – par Nikolaja ģimnāziju. Gadsimta gaitā skolnieku skaits skolā pieauga no 60 līdz 400 bērniem. Versters norādīja, ka svarīgs pilsētas vēstures avots ir skolnieku saraksti, un kā piemēru no guberņas ģimnāzijas absolventiem minēja igauņu dzejnieku Kristiānu Jāku Petersonu (*Peterson*).

Igaunijas Vēstures muzeja darbinieks Teniss Lībeks (*Liibek*) aplūkoja Igaunijas un Vidzemes pilsētu dzīvi 19. gadsimta fotogrāfijās. Senākās saglabājušās no gadsimta vidus, kad vairāki fotogrāfi sāka apmeklēt Baltijas pilsētas gadatirgu laikā, bet vēlāk lielākajās no tām apmetās uz pastāvīgu dzīvi. 19. gadsimta beigās reģionā bija jau 37 fotogrāfi. Pirmajās fotogrāfijās redzami vairāk portreti un grupu bildes, vēlāk parādās arī ēkas un skati, bet no 60. gadiem – arī notikumi, piemēram, tirgi un dziesmu svētki. Ir saglabāties arī Ralka 1897. gada ugunsgrēka attēls. Iekštelpas uzņemtas ļoti reti.

Tartu Universitātes mācībspēks Olafs Martelsmans (*Martelsmann*) uzstājās ar referātu “Tartu – Dorpat – Jur’ev. Multikulturāla pilsēta garajā 19. gadsimtā”. Viņš uzsvēra, ka Tartu nekad nav bijusi igauņu, vācu vai krievu, bet

vienmēr multikulturāla telpa ar neviendabīgu arhitektonisko stilu, kurā sajaukušās gan vāciskās, gan krieviskās iezīmes. Referents tāpat norādīja, ka daļa igauņu pilsētā vāciskojās, kamēr daļa vāciešu – krieviskojās. Dvēseļu revīzijās fiksējami arī gadījumi, kad viens un tas pats cilvēks dzīves laikā pierakstījies dažādās tautību grupās.

Tartu Universitātes muzeja pārstāve Lea Lepika (*Leppik*) atklāja kop-sakarības starp kapitāla turētājiem un kultūras finansētājiem Tartu 19. un 20. gadsimta mijā. Tajā laikā igauņi dibināja savas krāj- un aizņēmuma kases, pārņēma Hipotēku bankas vadību, kā rezultātā varēja finansēt skolu un biedrību darbību, kā arī dažādu pasākumu norisi. Referente gan norādīja, ka 19. gadsimta beigu ekonomisko reformu ietekme uz pilsētas dzīvi maz pētīta, bet 20. gadsimta 20. gados pastāvējis pieņēmums, ka rusifikācija likusi aktivizēties igauņu saimnieciskajai darbībai.

Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta vadošā pētniece Elita Grosmane prezentēja Otrajā pasaules karā iznīcinātās Jelgavas virtuālo arhitektūras un kultūras rekonstrukcijas projektu, kas pieejams CD formātā. Tajā apskatāmas septiņas laika joslas, kas stāsta par Jelgavas vēsturi un kam pievienotas kartes, portreti un ģerboņi no attiecīgā laika posma. Atsevišķi skatāmi dažādu Jelgavas ielu fotouzņēmumi un nelieli videomateriāli par dažādām norisēm pilsētā, piemēram, plūdiem.

LU Latvijas vēstures institūta pētniece Anita Čerpinska stāstīja par Rīgas priekšpilsētu attīstību 19. gadsimta pirmajā pusē, kad iedzīvotāju skaits pilsētā pieauga divas reizes un pārsvarā tikai uz ienācēju rēķina. Lielākā viņu daļa bija no Baltijas – Kurzemes, Vidzemes un Igaunijas, ap 30% – no Iekš-krievijas, Polijas un Lietuvas, bet ap 20% – no Rietumvalstīm. Šie cilvēki apmetās galvenokārt priekšpilsētās un patrimoniālapgabalā, uz kura rēķina pilsēta vairākkārt paplašināja savas robežas.

Literatūrzinātnieks Pauls Daija pievērsās Rīgai kā multietniskai telpai 19. un 20. gadsimta mijā. Pēc viņa domām, multietniskuma ietekme uz literatūru šajā laika periodā maz pētīta. Sabiedrība tobrīd bijusi “nogurusi” no eposiem un vēlējās būt kosmopolitiskāka, tādēļ gadsimtu mijai raksturīgi daudzi tulkojumi no ārzemju valodām un darbi par ārzemju literatūru.

Leipcigas Universitātes mācībspēks Andreass Filberts (*Fülberth*) stāstīja par dažādiem ielu nosaukumiem Rīgā. Kā vienu no interesantākajām viņš atzīmēja tagadējo Lāčplēša ielu, kas bijusi arī Smilšu, Romanovu un Karla Širrena iela. Viņš norādīja, ka vēl tagad Rīgā ir Alberta iela, bet kādreiz izmantotais Meinarda ielas nosaukums nav atjaunots. Kā vienu no nosaukumiem bagātākajām viņš nosauca K. Valdemāra ielu, kas bijusi Lazaretēs, Eifonijas un Nikolaja iela.

Kopumā semināru Līneburgā var vērtēt kā saturīgu un interesantiem referātiem bagātu pasākumu. Karla Širrena biedrība apņēmusies publicēt referentu iesniegtos rakstus kārtējā biedrības izdevumu sērijā.

Anita Čerpinska